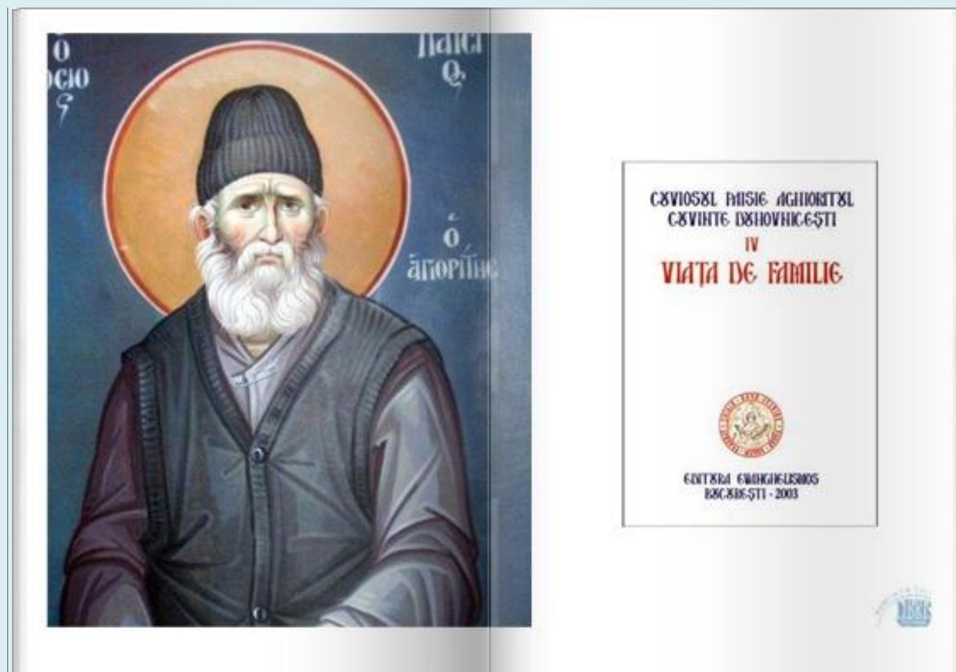
Cuviosul Paisie Aghioritul - Viaţa după moarte. Cel mai bun parastas pentru cei adormiţi

Rugăciuni pentru adormiţi:

https://www.academia.edu/44320387/Rug%C4%83ciuni_pentru_adormi%C5%A3i

https://archive.org/details/rugaciuni-pentru-adormiti

***

Cuviosul Paisie Aghioritul despre înfruntarea morţii

Pomenirea morţii

- Părinte, la ce trebuie să se gândească cineva în ziua naşterii sale?

- Să se gândească la ziua în care va muri şi să se pregătească pentru marea călătorie.

- Părinte, dacă la dezgroparea unui mort se va afla trupul său neputrezit, aceasta se datorează vreunui păcat de care acel om nu s-a pocăit?

- Nu, nu întotdeauna pricina este un oarecare păcat. Aceasta se poate datora şi medicamentelor pe care le-a luat sau pământului din cimitir. Dar, oricum ar fi, atunci când cineva este scos neputrezit, îşi ispăşeşte oarecum păcatele sale prin defăimarea pe care o suferă după moartea sa.

- Părinte, de ce noi uităm de moarte deşi ea este faptul cel mai sigur pentru om?

– Ştii că mai demult în vieţile de obşte exista un monah care avea ca ascultare să le aducă aminte celorlalţi părinţi de moarte? În timpul ascultării sale trecea pe la toţi părinţii şi fraţii şi îi spunea fiecăruia: ”Frate, vom muri”. Viaţa este înfăşurată într-un trup muritor. Iar această mare taină nu este uşor să o înţeleagă acei oameni care sunt numai “trupuri”, care nu vor să moară şi nici măcar să audă de moarte. De aceea pentru unii ca aceştia sfârşitul vieţii lor este o îndoită moarte şi o îndoită mâhnire.

Din fericire, însă, Bunul Dumnezeu a rânduit astfel lucrurile aşa încât cel puţin bătrânii, care fireşte sunt mai aproape de moarte, să se folosească duhovniceşte de unele lucruri. Părul li se albeşte, curajul li se împuţinează, puterile trupeşti încet-încet îi părăsesc, începe să le curgă saliva şi astfel se smeresc şi sunt nevoiţi să filozofeze la deşertăciunea acestei lumi. Chiar şi de ar vrea să facă vreo neorânduială, nu vor putea pentru că toate acestea îi frânează. Sau dacă aud că cineva de vârsta lor sau mai tânăr a murit, îşi aduc aminte şi ei de moarte. Vedem mai ales la sate, atunci când sună clopotul de înmormântare, cum cei în vârstă îşi fac semnul crucii şi întreabă cine a murit şi când s-a născut. “Ne vine şi rândul nostru, spun ei. Toţi vom pleca din lumea aceasta”. Îşi dau seama că anii au trecut, că firul vieţii lor începe să se scurteze şi că moartea se apropie. Şi astfel îşi aduc aminte mereu de moarte.

Spune-i unui copil mic “adu-ţi aminte de moarte” şi el îţi va spune “tra la la” şi va continua să bată cu piciorul în pământ. Fiindcă de l-ar fi ajutat Dumnezeu pe un copil mic să înţeleagă moartea, s-ar fi deznădăjduit sărmanul şi s-ar fi făcut netrebnic, pentru că nu ar mai fi avut poftă de nimic. De aceea Dumnezeu, ca un Părinte bun, iconomiseste ca acesta să nu înţeleagă moartea şi să se joace nepăsător şi bucuros. Însă cu trecerea timpului, încet-încet va înţelege şi el moartea.

Vezi că şi un frate începător, mai ales atunci când este tânăr, nu poate avea pomenirea morţii. Se gândeşte că are mulţi ani de trăit şi nu-l preocupă chestiunea aceasta. Vă aduceţi aminte de Apostolul Pavel care a spus: “Chemaţi pe tineri să-l ia pe mortul Anania şi pe Safira”? Şi în mănăstiri de obicei călugării tineri îi îngroapă pe cei morţi. Vârstnicii înduioşaţi aruncă cu evlavie puţin pământ pe trupul mortului, dar niciodată pe cap.

Mi-a rămas o amintire neplăcută de la o mănăstire în care a murit un călugăr. În vremea înmormântării, atunci când preotul spunea “pământ eşti şi în pământ te vei întoarce”, toţi părinţii cu multă evlavie şi zdrobire au luat puţin pământ şi l-au aruncat pe trupul monahului, aşa cum se obişnuieşte. Atunci un monah tânăr

şi-a pus dulama în brâu şi luând o lopată a început fără grijă şi cu o râvnă nepotrivită să arunce deasupra mortului orice găsea în cale, pământ, pietre, lemne, pentru a-şi arăta bravura sa. A găsit momentul potrivit ca să-şi arate puterea şi hărnicia sa. Nu era vorba de plantat copaci sau de astupat vreo groapă, ca să-şi arate acela bunătatea şi jertfirea de sine, pentru care să spună: "Ceilalţi sunt bătrâni. Ce să aştept de la ei? Lasă că lucrez eu" şi astfel să se ostenească puţin mai mult, ca să-i odihnească pe aceia. Chiar şi un animal mort de ar vedea cineva, i se face milă de el, cu cât mai mult atunci când îl vede pe fratele său în mormânt, iar nu să arunce fără evlavie peste trupul celui mort pământ, pietre, etc. Aceasta arată că nu avea nici o simţire a morţii.

Împăcarea cu gândul morţii

- Părinte, a ieşit diagnosticul final. Tumoarea pe care o aveţi este cancer şi încă unul care avansează repede.

- Adu-mi o batistă ca să joc. "Adio, sărmană lume!". Eu nu am jucat niciodată în viaţa mea, dar acum de bucurie că se apropie moartea voi juca.

- Părinte, medicul a spus că mai întâi trebuie să se facă radioterapiile pentru a se micşora tumoarea şi după aceea se va face intervenţia chirurgicală.

– Am înţeles. Mai întâi va bombarda aviaţia şi după aceea se va face ofensiva terestră. Aşadar, voi pleca sus şi vă voi aduce noutăţi… Unor oameni, chiar bătrâni de ar fi, dacă le va spune medicul "vei muri" sau "există numai cincizeci la sută şanse ca să trăieşti", se mâhnesc. Vor să trăiască. Dar ce vor câştiga? Mă mir! Dacă cineva este tânăr atunci se justifică, dar un bătrân să încerce să-şi prelungească viaţa, asta nu o mai înţeleg. Altceva este să facă un tratament pentru a putea suferi oarecum durerea. Adică nu vrea să-şi prelungească viaţa, ci doreşte numai ca durerile să-i fie mai suportabile pentru a se putea sluji până când va muri. Da, aceasta are sens.

– Părinte, noi ne rugăm lui Dumnezeu ca să vă prelungească viaţa.

– Dar de ce? Nu spune Psalmistul că viaţa noastră va fi de şaptezeci de ani?

- Însă Psalmistul adaugă şi "iar de vor fi în putere optzeci de ani".

– Da, dar mai spune şi "ce este mai mult decât aceştia osteneală şi durere". Aşadar este mai bună odihna în cealaltă viaţă.

- Părinte, se poate ca cineva din smerenie să se simtă nepregătit duhovniceşte pentru cealaltă viaţă şi să dorească să mai trăiască pentru a se pregăti?

– Acesta este un lucru bun, dar de unde ştie că dacă va mai trăi nu va face mai rău?

- Părinte, când se împacă cineva cu gândul morţii?

- Mă întrebi când? Dacă va trăi Hristos în el, atunci moartea este bucurie. Dar să nu se bucure că va muri deoarece s-a îngreuiat de viaţă. Atunci când te bucuri de moarte în înţelesul cel bun, ea pleacă de la tine şi se duce să caute vreun fricos. Când vrei să mori, atunci nu mori. Cel care duce un trai mai bun se teme de moarte, deoarece este satisfăcut de viaţa lumească şi nu vrea să moară. Dacă i se spune despre moarte, el bate în masă şi spune: "Ferească Dumnezeu!". În timp ce acela care se chinuieşte, suferă, etc, consideră moartea ca o slobozire şi spune: "Păcat că nu a venit încă moartea să mă ia. O fi având de lucru în altă parte".

Puţini oameni îşi aşteaptă moartea cu nerăbdare. Cei mai mulţi însă mai au ceva de terminat şi de aceea nu vor să moară. Dar bunul Dumnezeu rânduieşte ca fiecare să moară numai atunci când crede El că îi este de folos. Oricum, un om duhovnicesc, fie tânăr, fie bătrân, trebuie să se bucure şi pentru faptul că trăieşte, dar şi pentru că va muri, însă să nu caute cu dinadinsul să moară, pentru că aceasta este sinucidere.

Pentru unul care a murit lumii şi a înviat duhovniceşte nu există deloc agonie, frică şi nelinişte, ci aşteaptă moartea cu bucurie, pentru că va merge lângă Hristos şi se va bucura veşnic. Dar se bucură şi pentru faptul că trăieşte, căci şi astfel tot lângă Hristos trăieşte şi simte încă de pe pământ o parte din bucuria Raiului, întrebându-se dacă există o bucurie mai mare în Rai decât cea pe care o simte pe pământ. Astfel de oameni se nevoiesc cu mărime de suflet şi lepădare de sine, şi deoarece îşi pun înaintea ochilor moartea şi se gândesc zilnic la ea, se pregătesc mai duhovniceşte, se nevoiesc cu mai mult curaj şi astfel biruiesc deşertăciunea.

Muribunzii

- Părinte, ni s-a cerut să ne rugăm pentru cineva care timp de mai multe zile se afla în agonia morţii şi nu-i ieşea sufletul.

– Dar de ce nu-i ieşea sufletul? S-a spovedit?

- Nu, nu a vrut să se spovedească. Părinte, adică chinul pe care îl suferă omul atunci când îşi dă sufletul se datorează păcătoşeniei lui?

- Aceasta nu este o regulă. Atunci când sufletul omului iese liniştit nu înseamnă că este într-o stare duhovnicească bună, dar nici nu înseamnă că au păcate multe

cei care se chinuiesc la sfârşitul vieţii lor. Sunt unii care, din multa lor smerenie, cer cu stăruinţă de la Dumnezeu să aibă un sfârşit urât, pentru ca astfel să rămână necunoscuţi după moartea lor. Sau se poate ca cineva să aibă un sfârşit urât pentru a plăti puţin din datorie. Fiindcă l-au lăudat oamenii mai mult decât merita, Dumnezeu îngăduie ca acesta să facă nişte lucruri ciudate în ceasul morţii lui pentru a scădea în ochii oamenilor. Alteori Dumnezeu rânduieşte ca unii să se chinuiască în vreme ce-şi dau sufletul pentru că cei care sunt lângă el să înţeleagă cât de greu este în iad atunci când nu te aranjezi duhovniceşte încă de aici. În timp ce dacă ai actele în regulă, adică eşti pregătit duhovniceşte, treci dintr-o viaţă în alta fără ca vameşii să se mai apropie de tine.

- Părinte, unui muribund sau unuia care are o boală gravă este bine să-i spunem adevărul?

- Depinde ce fel de om este. Uneori mă întreabă câte un bolnav de cancer: "Ce spui. Părinte? Voi trăi sau voi muri?". Dacă îi voi spune "vei muri", va muri în acea clipă din pricina supărării. Dacă nu-i voi spune, prinde curaj şi înfruntă cu bărbăţie boala sa. Iar când se va maturiza îşi va ridica singur crucea sa şi va înainta. Şi astfel va mai putea trăi câţiva ani sprijinindu-şi familia şi pregătindu-se şi el şi cei ai lui pentru moarte. Fireşte nu-i spun că va trăi o mie de ani sau că ceea ce are nu este nimic, ci îi spun: "Omeneşte este greu să fii ajutat, însă pentru Dumnezeu nu este nimic greu. Tu caută numai să te pregăteşti".

- Părinte, rudele sale şovăie să-l împărtăşească, ca să nu intre la gânduri.

– Adică să plece neîmpărtăşit ca să nu-şi dea seama că va muri şi astfel să se mâhnească? Nu, ci trebuie să-i spună: "Sfânta împărtăşanie este medicament. O să te ajute. Este bine să te împărtăşeşti". Dacă se împărtăşeşte, se foloseşte şi în acelaşi timp se şi pregăteşte pentru cealaltă viaţă.

- Părinte, celor muribunzi trebuie să li se facă Sfântul Maslu?

– Celor care nu-şi pot da sufletul, li se citeşte "Slujba la ieşirea cu greu a sufletului". Sfântul Maslu se face pentru toţi bolnavii, nu numai pentru cei care se află la sfârşitul vieţii lor.

- Părinte, cele pe care le spune cineva atunci când nu-şi poate da sufletul au vreo legătură cu starea lui?

– Să nu tragem uşor concluzii. Se poate ca cineva în clipa când îşi dă sufletul să sufere, să se chinuiască, iar faţa lui să arate o expresie de durere şi de aceea unii cred că acela nu este într-o stare duhovnicească bună. Diferă însă expresia de durere de cealaltă care este sălbatică şi înfricoşată. Acela suferă, are durerea sa,

sărmanul, iar ceilalţi pot spune că se luptă cu diavolii care au venit să-i ia sufletul.

- Părinte, un suflet care pleacă din această viaţă pregătit duhovniceşte va mai trece pe la vămi?

- Atunci când un suflet este pregătit duhovniceşte şi urcă la cer, diavolii nu-i pot face nici un rău. Iar dacă nu este pregătit, atunci este chinuit de ei. Uneori Dumnezeu îngăduie ca sufletul omului care are datorii să vadă vămile în clipa ieşirii lui pentru a ne ajuta pe noi care vom mai trăi, astfel încât să ne nevoim ca să ne achităm aici datoriile noastre. Vă aduceţi aminte de întâmplarea cu Teodora? Adică Dumnezeu rânduieşte ca unii să vadă anumite lucruri pentru a se folosi ceilalţi şi a se pocăi. În viaţa Sfântului Eufrosin citim că egumenul, după vedenia pe care a avut-o, s-a deşteptat cu merele în mână pentru a le vedea şi ceilalţi şi astfel să se folosească duhovniceşte. Uneori Dumnezeu iconomiseste ca sufletul să aibă un dialog în clipa ieşirii lui, pentru ca să se pocăiască însuşi omul care se află la sfârşitul vieţii lui sau cei care îl ascultă. Vezi că Dumnezeu are multe moduri de a-l mântui pe om. Uneori ajută prin îngeri, alteori prin încercări sau prin diferite semne.

Am cunoscut o femeie care se purta cu brutalitate cu bărbatul şi soacra ei, ajungând până acolo încât îi bătea pe amândoi. Aceea umbla pe la vecine şi stătea de vorbă, iar pe soacra ei, care era bătrână, o trimitea în fiecare zi la ogor. Mergea sărmana bătrână în fiecare zi la ogor, două ceasuri de mers pe jos, târându-şi picioarele şi lucra de dimineaţă până seara fără să se plângă. Şi a făcut aceasta până într-o zi când, de îndată ce s-a întors acasă, ruptă de oboseală, a căzut jos şi i-a spus nurorii ei: “Arhanghelul Mihail îmi ia sufletul. Iar tu, fiică, şterge sângele”. “Care sânge, mamă?” o întrebă nora cu nelinişte, pentru că nu vedea să aibă sânge pe trupul ei. “Iată, fiică, sângele care curge. Şterge-l, şterge-l!”. Când nora căuta să vadă mai bine, bătrâna îşi dădu sufletul. După această întâmplare nora şi-a venit în simţiri şi şi-a schimbat viaţa; din fiară a devenit miel. A fost iconomia lui Dumnezeu ca s-o vadă pe soacra sa dându-şi sufletul cu aceste cuvinte şi că Arhanghelul Mihail ia sufletul, chipurile, cu sabia, pentru ca să se înfricoşeze şi să se pocăiască. Adică Dumnezeu i-a vorbit pe limba pe care o înţelegea ea, ca să-şi revină deoarece se vede că avea intenţie bună.

- Părinte, atunci când muribundul îşi strigă rudele lui moarte, ce înseamnă?

- De multe ori se întâmplă şi aceasta, pentru a primi o lecţie bună ceilalţi care sunt lângă muribund. Am cunoscut o femeie bogată, care avea o viaţă sfântă. Nu se căsătorise, ci rămăsese cu sora ei căreia îi dăduse toată averea. Cumnatul ei, care a murit după ea, a început să o strige atunci când îşi dădea sufletul: “Despina, vino să ne iertăm! Să mă ierţi, căci mult te-am chinuit! Iartă-mă!”.

“Dar unde este Despina?” l-am întrebat. “Iat-o, nu o vedeţi? Iată, acolo este!” le-a răspuns şi apoi şi-a dat sufletul.

- Părinte, oamenii se pot ierta şi în felul acesta,chiar şi în ultima clipă a vieţii lor, cu cineva care deja a murit?

- Dumnezeu îngăduie ca oamenii să se ierte chiar şi în felul acesta, deoarece omul în clipa morţii se pocăieşte şi simte nevoia să ceară iertare.

Sinuciderea

- Părinte, unii oameni atunci când întâmpină o mare greutate în viaţa lor imediat se gândesc să se sinucidă.

- Intră egoismul la mijloc. Cei mai mulţi care se sinucid îl ascultă pe diavolul care le spune că dacă-şi vor pune capăt vieţii vor scăpa de chinul lăuntric prin care trec şi din egoism se sinucid. Dacă, de pildă, cineva fură ceva şi se dovedeşte că a furat, spune: “S-a terminat, am ajuns de batjocura lumii” şi în loc să se pocăiască, să se smerească şi să se spovedească pentru a se uşura, se sinucide. Altul se sinucide pentru că fiul său este paralizat. “Cum să am eu un copil paralizat?”, spune el şi se deznădăjduieşte. Dacă este răspunzător pentru faptul că este paralizat şi recunoaşte aceasta, atunci să se pocăiască. Cum îşi pune capăt vieţii şi-şi lăsă copilul pe drumuri? Nu va fi mai răspunzător după aceea?

- Părinte, adeseori auzim despre cineva care s-a sinucis că ar fi avut probleme psihologice.

- Bolnavii psihici, atunci când se sinucid, au circumstanţe atenuante, pentru că mintea lor este stricată. Chiar şi nori de ar vedea, simt o senzaţie de apăsare, de sufocare. Iar dacă mai au şi vreo supărare, atunci au o îndoită “înnourare”. Însă pentru cei care se sinucid fără să fie bolnavi mintal – precum şi pentru eretici – Biserica nu se roagă, ci îi lăsă la judecata şi mila lui Dumnezeu. Preotul nu pomeneşte numele lor la Proscomidie, nici nu le scoate miride, deoarece prin sinucidere se leapădă, dispreţuiesc viaţa care este un dar al lui Dumnezeu. Este ca şi cum le-ai arunca pe toate în obrazul lui Dumnezeu.

Noi însă trebuie să facem multă rugăciune pentru cei care se sinucid, pentru ca Bunul Dumnezeu să facă ceva şi pentru ei, deoarece nu ştim ce s-a întâmplat de s-au sinucis, nici în ce stare s-au aflat în ultima clipă. Se poate că în clipa în care şi-au dat sufletul să se fi pocăit, să fi cerut iertare de la Dumnezeu şi astfel să fi fost primită pocăinţa lor, iar sufletul lor să fi fost luat de îngerul Domnului.

Am auzit că o fată dintr-un sat s-a dus odată cu capra la păscut. A legat-o în livadă, iar ea s-a dus mai departe şi se juca. Luându-se cu joaca a uitat de capră, care s-a dezlegat şi a plecat. A căutat-o peste tot, dar nu a găsit-o şi s-a întors acasă fără capră. Atunci tatăl ei s-a mâniat foarte tare, a bătut-o şi a alungat-o de acasă, spunându-i: "Să te duci să cauţi capră. Iar dacă nu o găseşti, să mergi să te spânzuri". Sărmana copilă a pornit să caute capră. Se înnoptase şi ea încă nu se întorsese acasă. Părinţii ei văzând că s-a înnoptat au pornit neliniştiţi să-şi caute copilul. Au căutat mult şi în cele din urmă au găsit-o pe copilă spânzurată de un copac. Îşi legase gâtul cu funia caprei şi aşa se spânzurase, nenorocita avea mărime de suflet şi a luat după litera cele pe care i le-a spus tatăl ei. Apoi au îngropat-o în afara cimitirului.

Fireşte, Biserica a făcut bine că a îngropat-o în afara cimitirului pentru a-i frâna pe cei care se sinucid pentru lucruri de nimic, dar şi Hristos va face bine dacă o va băga în Rai.

"Ca să nu vă întristaţi, ca ceilalţi, care nu au nădejde"

Moartea copiilor

- Părinte, o mamă al cărei copil a murit acum nouă ani vă roagă să faceţi o rugăciune ca să-l vadă cel puţin în somn, pentru a se mângâia.

– Câţi ani avea copilul? Era mic? Aceasta are importanţă. Dacă copilul a fost mic, i-ar fi apărut în vis dacă mama ar fi fost pregătită duhovniceşte, astfel încât să nu se tulbure la vederea lui. Aşadar mama este pricina că nu i se arată copilul.

- Părinte, în loc să i se arate copilul mamei care cere acest lucru, se poate să se arate altcuiva?

– Cum nu se poate? Dumnezeu rânduieşte aceasta numai dacă vede că va exista folos duhovnicesc. Atunci când aud despre moartea vreunui tânăr, mă mâhnesc, dar omeneşte. Pentru că dacă vom cerceta lucrurile mai în profunzime, vom vedea că, cu cât creşte cineva, cu atât mai multă nevoinţă trebuie să facă, căci adaugă şi mai multe păcate. Mai ales atunci când este mirean, cu cât trec anii, în loc să-şi îmbunătăţească starea duhovnicească, o înrăutăţeşte cu griji, cu nedreptăţiţi, etc. De aceea omul este mai câştigat atunci când îl ia de tânăr.

- Părinte, de ce îngăduie Dumnezeu ca să moară atâţia oameni tineri?

- Nimeni nu a făcut învoială cu Dumnezeu când va muri. Însă El îl ia pe fiecare om în clipa cea mai potrivită a vieţii lui, cu o moarte prin care să-i aducă iertare de păcate şi mântuirea sufletului său. Dacă vede că cineva va deveni mai bun, îl lasă să trăiască. Iar dacă vede că va deveni mai rău, atunci îl ia ca să-l

mântuiască. Pe unii care duc o viaţă păcătoasă dar au dispoziţia de a face binele, îi ia lângă El mai înainte de a apuca să-l facă, deoarece Dumnezeu ştie că ar fi făcut binele de îndată ce li s-ar fi dat ocazia. Este ca şi cum le-ar spune: "Nu vă osteniţi! Ajunge buna voastră intenţie". Pe un altul, deoarece este foarte bun, îl alege şi îl ia lângă El pentru că Raiul are nevoie de boboci de floare.

Fireşte, pentru părinţi şi rude este puţin cam greu să înţeleagă această. Vezi, moare un copil şi Hristos îl ia ca pe un îngeraş, însă părinţii plâng şi se tânguiesc, în timp ce ar fi trebuit să se bucure. Pentru că de unde ştiu ei ce ar fi devenit el atunci când ar fi crescut? Oare s-ar fi putut mântui?

În 1924, când am plecat din Asia Mică cu corabia pentru a veni în Grecia, eu eram prunc. Corabia era plină de refugiaţi şi aşa cum eram înfăşat de mama mea, un marinar a călcat pe mine. Mama crezând că am murit a început să plângă. O consăteancă însă a desfăcut fesele şi a văzut că nu păţisem nimic. Dacă aş fi murit atunci, sigur aş fi mers în Rai. Acum, însă, când am atâţia ani şi am făcut atâta asceză, nu sunt sigur că voi merge în Rai.

Dar şi pe părinţi îi ajută moartea copiilor lor. Trebuie să ştie că din clipa aceea au un mijlocitor în Rai. Iar atunci când vor muri, vor veni copiii lor cu ripide în mâini la poarta Raiului pentru a întâmpina sufletul lor. Iar aceasta nu este un lucru mic. Copiilor care au fost chinuiţi aici de boli sau de vreo infirmitate, Hristos le va spune: "Veniţi în Rai şi alegeţi-vă locul cel mai bun". Atunci aceia îi vor spune: "Este frumos aici, Hristoase al nostru, dar o vrem şi pe mămica noastră lângă noi". Iar Hristos îi va asculta şi o va mântui într-un chip oarecare şi pe mamă.

Desigur, mamele nu trebuie să ajungă în cealaltă extremă. Unele mame cred despre copilul lor care a murit că a devenit sfânt şi astfel cad în înşelare.

O mamă a vrut să-mi dea drept binecuvântare un lucru de la fiul ei care murise, deoarece credea că a ajuns sfânt. "Este binecuvântare să dau din lucrurile copilului?". "Nu, i-am spus. Este mai bine să nu dai".

Alta, în seara Joii Mari, a lipit de Crucea Mântuitorului fotografia fiului ei pe care îl omorâseră germanii şi spunea: "Şi copilul meu a pătimit ca Hristos". Femeile care stăteau şi privegheau lângă Crucea Celui Răstignit au lăsat-o, ca să nu o rănească. De vreme ce era rănită sufleteşte ce puteau să-i spună?

Mângâierea celor îndoliaţi

- Părinte, de câtă putere sufletească au trebuinţă oamenii pentru a înfrunta moartea năprasnică?

- Dacă au înţeles sensul cel mai adânc al vieţii, află putere să înfrunte moartea, pentru că o înfruntă duhovniceşte. Câţi copii nu se distrug cu motoretele! Câţi tineri nu mor cu motocicletele! Ridică motocicleta pe roata din spate şi astfel uşor se răstoarnă şi îşi sparg capetele. Consideră mare ispravă a ridica cât mai mult motocicleta. Vezi ce le dă diavolul în gând să facă, pentru a se lovi la cap? Dacă ar merge cum trebuie, chiar de ar avea vreun accident, se poate să se lovească în altă parte şi să nu se nenorocească. Dar fiindcă îngăduie Dumnezeu răutatea diavolului sau neatenţia tânărului, înseamnă că va ieşi ceva bun.

- Atunci, Părinte, de ce Biserica noastră se roagă "pentru ca să se păzească" de moarte năprasnică?

– Aceasta este altceva. Biserica cere de la Dumnezeu ca să nu ne găsească moartea nepregătiţi.

- Părinte, o mamă este nemângâiată deoarece copilul ei a fost omorât de o maşină în timp ce mergea la servici.

– Întreab-o: "Oare din răutate a lovit acel şofer pe copilul tău? Tu l-ai trimis la servici ca să-l omori? Nu. Aşadar să spui: "Slavă Ţie, Dumnezeule?", pentru că fiul tău ar fi putut deveni un vagabond, însă Dumnezeu l-a luat la vremea potrivită. Acum este asigurat în cer. De ce plângi? Ştii că prin plânsul tău îl chinuieşti pe copil? Vrei ca fiul tău să se chinuiască sau să se bucure? Îngrijeşte-te să-i ajuţi pe ceilalţi copii ai tăi, care sunt departe de Dumnezeu. Pentru ei să plângi".

Iată că şi ieri a venit o mamă şi mi-a spus plângând: "Dumnezeu mi-a luat pe scumpul şi singurul meu copil" şi îl învinuia pe Dumnezeu. "Dacă te gândeşti bine, i-am spus, Dumnezeu te-a cinstit. Căci aşa botezat cum era, l-a luat lângă El îngeraş. Acesta este acum îngeraş, iar tu te cerţi cu Dumnezeu? Vei vedea mai târziu ca el va mijloci pentru tine la Dumnezeu". După aceea, când mi-a vorbit despre viaţa ei, mi-a spus că ar fi putut avea mulţi copii, dar atunci când a fost tânără nu a vrut să aibă nici unul.

Câte mame nu se roagă şi cer ca să fie lângă Dumnezeu copiii lor! "Nu ştiu ce vei face. Dumnezeul meu, spun ele, dar vreau numai să se mântuiască copilul meu; să fie lângă Tine". Dacă Dumnezeu vede că acesta apucă pe un drum greşit, că se îndreaptă spre pierzare şi că nu există un alt mod de a se mântui, îl ia în felul acesta. Îngăduie, de pildă, ca unul beat să-l lovească cu maşina şi să-l omoare şi astfel îl ia lângă El. Iar în cazul că ar fi devenit mai bun, Dumnezeu ar fi împiedicat accidentul. După aceea se trezeşte şi cel care l-a lovit pe copil, îşi vine în simţiri şi este chinuit toată viaţa de mustrarea conştiinţei sale. "Am făcut o crimă", spune el şi îl roagă mereu pe Dumnezeu să-l ierte. Şi astfel se

mântuieşte şi acela. Dar şi mama, prin durerea ei, se gândeşte la moarte şi se pregăteşte pentru cealaltă viaţă, mântuindu-se astfel şi ea. Vedeţi cum rânduieşte Dumnezeu ca prin rugăciunea mamei să se mântuiască suflete? Dar dacă mamele nu înţeleg aceasta, atunci se ceartă cu Dumnezeu. Câte nu trage şi Dumnezeu cu noi!

Atunci când cineva încetează de a mai înfrunta lucrurile lumeşte, află odihna. Pentru că, altfel cum ar fi cu putinţă ca omul să se mângâie cu adevărat dacă nu crede în Dumnezeu şi în viaţa cea adevărată şi veşnică de după moarte?

Atunci când eram la Mănăstirea Stomio, în Konita trăia o văduvă care mergea mereu la cimitir şi striga acolo ore întregi. Pe toţi îi răscolea cu strigătele ei. Se lăsase pradă durerii şi îşi lovea capul de piatra mormântului. Îşi vărsa acolo toată durerea ei. Mergeau unii şi o luau de acolo, dar ea se întorcea iarăşi. Iar aceasta s-a petrecut ani de zile. Bărbatul ei fusese omorât de germani, iar fiica ei, după câţiva ani de la moartea tatălui ei, când abia împlinise nouăsprezece ani, a murit de inimă şi astfel rămăsese singura sărmana. Dacă va privi cineva lucrul acesta numai la suprafaţă, va spune: "De ce îngăduie Dumnezeu aşa ceva?". Dar şi acea femeie tot la suprafaţă înfrunta durerea ei şi nu se putea mângâia. Odată, atunci când am mers să văd ce se întâmplă, mi-a spus: "De ce a făcut Dumnezeu aceasta? Bărbatul meu a murit în război. Am avut o fată, dar mi-a luat-o şi pe aceasta…". Spunea vrute şi nevrute şi se certa cu Dumnezeu. După ce am lăsat-o să se uşureze puţin, i-am spus: "Să-ţi spun şi eu ceva. L-am cunoscut pe bărbatul tău. Era un om foarte bun. A murit în război îndeplinindu-şi datoria sfântă pentru Patrie şi de aceea Dumnezeu nu-l va lăsa. Apoi ţi-a lăsat pentru câţiva ani pe fiica ta lângă tine şi astfel ai avut puţină mângâiere. Şi fiindcă se putea ca ea să apuce pe un drum greşit, Dumnezeu a luat-o în acea stare bună în care se afla pentru a o mântui". Deşi bărbatul ei a fost un om foarte liniştit, ea însă era puţin lumească. Fireşte, nu i-am spus: "Tu ai fost o femeie lumească…", ci am întrebat-o: "Acum ce te gândeşti să faci? Iubeşti lumea?". "Nu vreau să văd nimic şi pe nimeni", mi-a răspuns. "Vezi, i-am spus, acum lumea a murit şi pentru tine. Durerea te ajută şi nu te interesează nici un lucru lumesc. Şi astfel în curând veţi fi toţi împreună în Rai. Cui a mai făcut Dumnezeu o astfel de cinste? Ai înţeles aceasta?". După această discuţie a încetat să mai meargă la cimitir. De îndată ce a fost ajutată să înţeleagă sensul cel mai adânc al vieţii, s-a liniştit.

- Părinte, am auzit că atunci când cineva este ucis îşi ispăşeşte păcatele pentru că i le ia ucigaşul.

– Are circumstanţe atenuante într-un fel şi îi poate spune lui Dumnezeu: "Eu m-aş fi pocăit, însă acesta m-a ucis". Şi astfel greutatea va cădea asupra ucigaşului. Unii care nu au minte spun: "Dacă ar exista Dumnezeu, nu ar lăsa să se facă mereu crime ci i-ar pedepsi pe criminali". Dar ei nu înţeleg că Dumnezeu îi lasă

pe criminali să trăiască pentru a fi fără răspuns în Ziua Judecăţii, căci nu s-au pocăit cu toate că El le-a dat destui ani pentru a se pocăi, în timp ce pe cei care au fost ucişi îi va aranja cumva.

Moartea este o despărţire pentru câţiva ani

Trebuie să înţelegem că în realitate omul nu moare, ci moartea este numai o trecere dintr-o viaţă în alta. Este o despărţire pentru o mică perioadă de timp. Precum atunci când cineva, să spunem, pleacă în străinătate pentru un an, cei ai lui se mâhnesc deoarece se vor despărţi de el vreme de un an sau dacă va lipsi zece ani sunt cuprinşi de mâhnirea despărţirii de zece ani, tot astfel trebuie să vadă şi despărţirea de persoanele lor iubite prin moarte. Dacă moare cineva, iar cei apropiaţi ai lui sunt în vârstă, să spună: "Ne vom întâlni după cincisprezece ani". Iar de sunt tineri să spună: "Ne vom întâlni după cincizeci de ani". Fireşte, îl doare pe fiecare moartea unei rude, dar este trebuinţă de înfruntare duhovnicească. Ce spune Sfântul Apostol Pavel? "Ca să nu vă întristaţi, ca ceilalţi care nu au nădejde". De câte ori să-l fi văzut aici pe pământ? O dată pe lună? Să se gândească că acolo îl va vedea mereu, numai atunci se justifică să ne neliniştim, când cel care pleacă nu a avut o viaţă bună. Dacă, de pildă, a fost nemilostiv, atunci dacă într-adevăr îl iubim şi vrem să-l întâlnim în cealaltă viaţă, trebuie să facem multă rugăciune pentru el".

Morţii vinovaţi

– Părinte, atunci când omul moare, conştientizează imediat în ce stare se află?

- Da, îşi revine şi spune: "Ce am făcut? Dar ce folos!". Precum un om beat, care, de pildă, îşi omoară mama, râde, cântă, deoarece nu-şi dă seama ce a făcut, iar atunci când se trezeşte plânge, se tânguieşte şi spune: "Ce am făcut?", tot astfel şi cei care în această viaţă fac neorânduieli sunt ca nişte beţi. Nu-şi dau seama ce fac şi nu-şi simt vinovăţia lor. Însă abia atunci când mor le pleacă această beţie şi îşi revin. Li se deschid ochii sufletului lor şi îşi conştientizează vinovăţia lor, pentru că sufletul, atunci când iese din trup, se mişcă, vede şi percepe totul cu o repeziciune foarte mare.

Unii întreabă când va fi a Doua Venire. Însă pentru omul care moare se face într-un fel a Doua Venire, deoarece este judecat potrivit cu starea în care l-a aflat moartea.

- Părinte, cum sunt acum cei din iad?

- Sunt vinovaţi şi întemniţaţi, chinuindu-se potrivit cu păcatele pe care le-au făcut şi aşteptând să se facă Judecata de Apoi. Există acolo condamnaţi cu pedepse mari, există însă şi vinovaţi cu pedepse mai uşoare.

- Dar Sfinţii şi tâlharul?

- Sfinţii şi tâlharul sunt în Rai, dar nu au primit încă slava desăvârşită, aşa cum nici vinovaţii din iad nu au primit osânda deplină. Deşi Dumnezeu a spus de atâtea veacuri: "Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia Cerurilor, cu toate acestea adaugă timp, amânând sfârşitul, deoarece aşteaptă să ne îndreptăm. Dar noi rămânând în ticăloşiile noastre, îi nedreptăţim pe Sfinţi, pentru că nu pot primi slava desăvârşită pe care o vor lua după Judecata de Apoi.

Rugăciunea şi parastasele pentru cei adormiţi

– Părinte, morţii vinovaţi se pot ruga?

- Îşi vin întru simţiri şi cer ajutor, dar nu se pot ajuta pe ei înşişi. Toţi cei care se află în iad numai un singur lucru şi-ar dori de la Hristos: să trăiască cinci minute pentru a se pocăi. Noi, cei care trăim, avem posibilităţi de pocăinţă, în timp ce sărmanii răposaţi, nu-şi mai pot îmbunătăţi ei singuri starea lor, ci aşteaptă ajutor de la noi. De aceea suntem datori să-i ajutăm cu rugăciunea noastră.

Îmi spune gândul că numai zece la sută din morţii vinovaţi se află în stare demonică şi acolo unde sunt îl hulesc pe Dumnezeu precum fac diavolii. Nu cer ajutor, dar nici nu vor să primească ajutor. Ce poate să mai facă Dumnezeu cu unii ca aceştia? Se aseamănă unui copil care se depărtează de tatăl său, îi risipeşte toată averea, iar pe deasupra îl mai şi înjură. Ei, atunci ce să-i mai facă tatăl său? Însă ceilalţi vinovaţi care au puţină mărime de suflet îşi simt vinovăţia lor, se căiesc şi suferă pentru păcatele lor. Cer ca să fie ajutaţi şi într-adevăr sunt ajutaţi de rugăciunile credincioşilor. Adică Dumnezeu le dă posibilitatea să fie ajutaţi mai înainte de a se face a Doua Venire. Şi precum în această viaţă, dacă cineva este prieten cu împăratul poate mijloci şi ajută un vinovat, tot astfel şi cel care este prieten cu Dumnezeu poate mijloci la El prin rugăciunea sa şi astfel să mute pe morţii vinovaţi dintr-o "temniţă" în alta mai bună, dintr-o "celulă" în alta mai bună. Sau îi poate muta chiar într-o "cameră" sau într-un "apartament".

Aşa cum îi uşurăm pe cei întemniţaţi cu sucuri răcoritoare, etc, pe care le ducem atunci când îi cercetăm, tot astfel şi pe morţi îi uşurăm prin rugăciunile şi milosteniile pe care le facem pentru sufletele lor. Rugăciunile credincioşilor pentru cei adormiţi şi parastasele sunt ultima posibilitate pe care le-o dă Dumnezeu celor răposaţi pentru a fi ajutaţi înainte de a se face Judecata de Apoi. După ea nu vor mai putea fi ajutaţi cu nimic.

Dumnezeu vrea să-i ajute pe cei adormiţi, deoarece suferă pentru pierzania lor, dar nu o face pentru că are nobleţe. Nu vrea să-i dea diavolului dreptul să-I spună: “Cum îl mântuieşti pe acesta de vreme ce nu s-a ostenit?” Însă atunci când noi ne rugăm pentru cei adormiţi, îi dăm dreptul lui Dumnezeu să intervină. El se înduioşează mai mult atunci când facem rugăciune pentru cei răposaţi decât pentru cei vii.

De aceea şi Biserica noastră are rânduiala parastaselor. Parastasele sunt cel mai bun avocat pentru sufletele celor adormiţi. Au puterea să scoată un suflet chiar şi din iad. Şi voi să faceţi la fiecare Sfânta Liturghie coliva pentru cei adormiţi. Grâul are semnificaţia lui, căci spune Scriptura: “Se seamănă întru stricăciune, înviază întru nestricăciune”. În lume sunt unii care se îngreuiază să fiarbă puţin grâu şi duc la biserică stafide, covrigi, colaci, ca să facă preoţii parastas. Dar în Sfântul Munte vezi nişte bătrânei, sărmanii, care la fiecare Sfânta Liturghie fac colivă pentru morţi şi pentru Sfântul pe care îl prăznuiesc pentru a primi binecuvântarea lui.

- Părinte, cei care au murit de curând au mai multă nevoie de rugăciune?

Atunci când intră cineva în temniţă, nu-i vine mai greu la început? Să facem rugăciune pentru răposaţii care nu au plăcut lui Dumnezeu, pentru ca să facă ceva şi pentru ei. Şi mai ales când ştim că cineva a fost nemilostiv – vreau să spun că părea a fi nemilostiv, pentru că se poate să credem că a fost aşa, dar în realitate să nu fi fost – şi a avut o viaţă păcătoasă, atunci să facem mai multă rugăciune. Sfinte Liturghii, Patruzeci de Sfinte Liturghii pentru sufletul aceluia şi să dăm milostenie1 săracilor pentru mântuirea sufletului său, pentru că, rugându-se săracii “Dumnezeu să-l ierte“. Acela să fie înduplecat şi să-i miluiască. Şi astfel ceea ce nu a făcut acela facem noi pentru el. În timp ce un om care a avut bunătate, adică a avut intenţie de a face bine, chiar dacă viaţa lui nu a fost creştinească, numai cu puţină rugăciune este ajutat foarte mult.

Cunosc multe cazuri care mărturisesc cât de mult sunt ajutaţi cei adormiţi de rugăciunea oamenilor duhovniceşti. Odată a venit cineva la Colibă şi mi-a spus plângând: “Părinte, nu am făcut rugăciune pentru un oarecare cunoscut de al meu care a murit şi de aceea mi-a apărut în somn spunându-mi: «De douăzeci de zile nu am mai primit nici un ajutor de la tine. M-ai uitat şi acum sufăr». Şi într-adevăr, îmi spuse acela, de douăzeci de zile m-am luat cu diferite treburi şi nici pentru mine nu m-am rugat”.

- Părinte, atunci când moare cineva şi rudele lui ne cer să ne rugăm pentru el, este bine să facem în fiecare zi câte un şirag de metanii (o sută de rugăciuni) până la împlinirea celor patruzeci de zile?

- Dacă faci rugăciune pentru el, pune şi pe alţi adormiţi. De ce să meargă un tren la destinaţie numai cu un singur pasager de vreme ce mai încap şi alţii? Câţi răposaţi, sărmanii, nu au nevoie de ajutor, dar nu au pe nimeni care să se roage pentru ei! Unii fac parastase foarte dese, dar numai pentru vreun apropiat de-al lor. Dar în felul acesta nu este ajutat nici acela, pentru că rugăciunea lor nu este atât de bine plăcută lui Dumnezeu. Dacă tot fac atâtea parastase pentru acel suflet, să facă în acelaşi timp şi pentru străini.

- Părinte, mă preocupă uneori mântuirea tatălui meu, pentru că nu a avut nici o legătură cu Biserica.

- Nu poţi şti judecata lui Dumnezeu şi nici dacă acela nu s-a pocăit în ultima clipă. Dar când te preocupă aceasta? În fiecare sâmbătă?

- Nu am urmărit acest lucru. Dar de ce să mă preocupe în fiecare sâmbătă?

- Pentru că pe această zi o pretind cei morţi.

- Părinte, morţii care nu au oameni să se roage pentru ei sunt ajutaţi de rugăciunile celor care se roagă pentru toţi morţii în general?

- Desigur că sunt ajutaţi. Eu, atunci când mă rog pentru toţi cei adormiţi, îi văd în somn pe părinţii mei, pentru că şi ei se mângâie de rugăciunea pe care o fac. De fiecare dată când se face Sfânta Liturghie la Coliba mea, fac şi un parastas de obşte pentru toţi adormiţii, şi mă rog pentru împăraţi, arhierei, etc, iar la urmă spun "şi pentru cei ale căror nume nu s-au pomenit".

Dacă vreodată nu fac rugăciuni pentru cei adormiţi, îmi apar înainte morţi cunoscuţi. Pe o rudă de a mea care a murit în război am văzut-o stându-mi înainte după Sfânta Liturghie, în vremea parastasului, pentru că numele ei nu-l pomenisem la parastas alături de numele celorlalţi adormiţi, deoarece fusese pomenită la Proscomidie împreună cu eroii care au căzut în luptă. Şi voi să nu daţi să se pomenească la Sfânta Proscomidie numai numele bolnavilor, ci şi numele morţilor, pentru că mai multă nevoie de ajutor au aceştia.

Cel mai bun parastas pentru cei morţi

Parastasul cel mai bun dintre toate pe care îl putem face pentru cei morţi este viaţa noastră petrecută cu luare aminte, nevoinţa pe care o facem pentru a ne tăia neputinţele şi a ne curăţa sufletul. Pentru că dezlipirea noastră de lucrurile materiale şi de patimile sufleteşti, pe lângă faptul că ne pricinuieşte nouă uşurare, are ca rezultat şi uşurarea sufletelor celor adormiţi din tot neamul nostru. Cei adormiţi se bucură atunci când un urmaş de-al lor se află lângă

Dumnezeu. Dacă noi nu suntem într-o stare duhovnicească bună, atunci suferă părinţii noştri adormiţi, moşii şi strămoşii şi tot neamul nostru. "Uită-te ce nepot am făcut!" spun ei şi se mâhnesc. Dacă însă suntem într-o stare duhovnicească bună, se bucură pentru că şi ei au contribuit la naşterea noastră, iar Dumnezeu într-un anumit fel este obligat să-i ajute. Adică ceea ce va da bucurie celor adormiţi este străduinţa noastră de a bineplăcea lui Dumnezeu, astfel încât să-i întâlnim în Rai şi astfel să trăim cu toţii împreună în viaţa cea veşnică.

Prin urmare merită osteneala să lovim în omul nostru cel vechi ca să se facă nou, astfel încât să nu se vatăme nici pe sine, nici pe ceilalţi oameni, ci să se ajute atât pe sine însuşi, cât şi pe ceilalţi, fie ei vii sau morţi.

Îndrăzneala drepţilor la Dumnezeu

- Părinte, în Epistola Sfinţiei Voastre către fraţii începători scrieţi: "Cu toate că adevăraţii monahi îşi dau seama că bucuria de care se desfată în această viaţă este doar o parte din bucuria Raiului şi că în Rai va fi mult mai multă, totuşi, din multa lor dragoste faţă de aproapele, vor să trăiască pe pământ pentru a-i ajuta pe oameni cu rugăciunea, ca astfel Dumnezeu să intervină şi lumea să fie ajutată".

- Scrie: "Vor să trăiască pe pământ ca să pătimească împreună cu oamenii şi să-i ajute cu rugăciunea".

- Părinte, dar oare în cealaltă viaţă un călugăr virtuos nu va putea ajuta cu rugăciunea sa pe oameni?

- Da, şi în cealaltă viaţă va putea ajuta cu rugăciunea, însă nu va suferi. În timp ce aici împreună pătimeşte, nu petrece în bucurie, cu faţă zâmbitoare şi privire veselă. Şi cu cât suferă mai mult pentru aproapele său, cu atât mai mult este răsplătit cu mângâiere dumnezeiască, iar aceasta este într-un anumit fel şi vestirea că aproapele este ajutat. Această bucurie paradisiacă este răsplătirea dumnezeiască pentru durerea ce o simte pentru fratele său.

- Părinte, adică Sfinţii pe care îi chemăm să ne ajute nu suferă împreună cu noi?

- Acolo nu este durere, copilaşul meu! În Rai să sufere? Oare nu se spune: "Unde nu este durere, nici întristare, nici suspin"? Iar Sfinţii privesc numai la răsplata dumnezeiască pe care o vor primi toţi oamenii care se chinuiesc în această viaţă şi aceasta îi face să se bucure. Dar oare Dumnezeu, Care are atâta dragoste, atâta milostivire, cum suferă această mare durere a oamenilor? O suferă deoarece ştie cât de mare este răsplata dumnezeiască care îi aşteaptă.

Aşadar cu cât mai mult se chinuiesc oamenii aici, cu atât mai multă răsplată le pregăteşte Dumnezeu în cer. În timp ce noi nu vedem toate acestea şi de aceea pătimim împreună cu cei ce suferă. Iar cel care vede puţin aceste lucruri nu suferă atât de mult.

- Părinte, atunci când îl rugăm pe Dumnezeu pentru un oarecare răposat care nu are nevoie, se pierde această rugăciune?

- Cum să se piardă? Atunci când spunem "odihneşte pe robul Tău cutare", iar acela în cealaltă viaţă se află într-o stare bună, nu se supără, ci mai degrabă este înduioşat. "Ia te uită, spune el, eu sunt într-o stare bună, iar aceia se nelinişteşc". De aceea, cuprins de mărinimie, ne ajută mai mult, rugându-se lui Dumnezeu pentru noi. Dar de unde poţi şti în ce stare se află acela? În mod firesc, mai întâi faci rugăciune pentru cei despre care ştii că prin viaţa lor au mâhnit pe Dumnezeu numai după aceea te rogi pentru toţi cei adormiţi.

Judecata de Apoi

- Părinte, cum se curăţă sufletul?

- Când omul lucrează poruncile lui Dumnezeu, săvârşeşte o lucrare lăuntrică şi se curăţă de patimi atunci mintea i se luminează, ajunge la înălţimea contemplaţiei, iar sufletul străluceşte şi devine aşa cum a fost mai înainte de căderea celor întâi zidiţi. Dar în această stare se va afla după învierea morţilor. Însă omul îşi poate vedea învierea sufletului său mai înainte de învierea obştească dacă se va curăţi cu desăvârşire de patimi. Trupul lui va fi atunci îngeresc, nematerialnic şi nu va mai dori hrana cea pământească.

- Părinte, cum se va face Judecata de Apoi?

- La Judecata de Apoi se va descoperi într-o clipă starea fiecărui om şi el se va îndrepta înspre acolo unde va trebui să fie. Fiecare va vedea ca la televizor halul sufletului său şi starea duhovnicească a celuilalt.

Se va oglindi în aproapele său, după care va pleca capul şi va merge la locul lui. Atunci nu va putea spune, de pildă, o noră ce stătea picior peste picior înaintea soacrei ei care cu piciorul rupt îngrijea de nepoţelul ei: "Hristoase, de ce o bagi pe soacra mea în Rai, iar pe mine nu?", deoarece îi va apărea înaintea ochilor ei acea scenă. Îşi va aduce aminte de soacra ei care deşi avea piciorul rupt îngrijea de nepoţel şi nu va avea îndrăzneala să meargă în Rai, căci nici nu va încăpea în el. Sau monahii vor vedea greutăţile, încercările pe care le-au avut mirenii şi cum le-au înfruntat şi dacă nu au trăit cum trebuie, îşi vor pleca capetele şi se vor îndrepta singuri într-acolo unde vor trebui să fie. Şi monahiile care nu au

plăcut lui Dumnezeu vor vedea acolo mame eroine, care nici făgăduinţe nu au făcut, nici binecuvântările şi posibilităţile lor nu le-au avut, dar care s-au nevoit şi au ajuns la o stare duhovnicească înaltă. Iar ele, călugăriţele, se vor ruşina, văzând cu ce fel de lucruri josnice s-au ocupat şi s-au chinuit. Aşa îmi spune gândul că va fi Judecata. Adică Hristos nu va spune: "Tu, vino-ncoace! Ce ai făcut?" sau: "Tu vei merge în iad, iar tu în Rai", ci fiecare se va compara pe sine cu celălalt şi se va îndrepta înspre acolo unde va trebui să fie.

Viaţa ce va să fie

- Părinte, am adus dulciuri să le împărţiţi.

– Uită-te cum se bucură! În cealaltă viaţă vom spune: "De ce lucruri neînsemnate ne bucurăm! Cât demult ne emoţionau acelea!". În timp ce acum ne tresăltă inima văzându-le.

- Părinte, cum vom putea înţelege aceasta încă de acum?

– Dacă o veţi înţelege de acum, nu o veţi spune în cealaltă viaţă. Oricum, cei care se află acolo sus o duc bine. Ştii ce lucru de mână fac ei acolo sus în cer? Slavoslovesc pe Dumnezeu.

- Părinte, de ce trupului mortului i se mai spune şi "rămăşiţe pământeşti"?

- Deoarece este ceea ce rămâne de la om aici pe pământ, după moartea lui. Căci adevăratul om, care este sufletul, se suie la cer. La Judecata de Apoi Dumnezeu va învia şi trupul, deoarece cu el a trăit şi a păcătuit. În cealaltă viaţă toţi vor avea acelaşi trup – trup duhovnicesc – aceeaşi înălţime şi cei scunzi şi cei înalţi, aceeaşi vârstă şi tinerii şi bătrânii şi pruncii, deoarece sufletul este acelaşi. Adică va exista o vârstă îngerească.

- Părinte, în cealaltă viaţă cei care vor fi în iad îi vor vedea pe cei care vor fi în Rai?

- Ascultă, aşa cum în vreme de noapte cei care sunt afară în întuneric îi văd pe cei care sunt înlăuntrul unei camere luminate, tot astfel şi cei care se află în iad îi văd pe cei care sunt în Rai. Iar aceasta va fi pentru ei un iad şi mai mare. Şi iarăşi, precum cei care în timpul nopţii se află în lumină şi nu-i văd pe cei care sunt afară în întuneric, tot astfel cei care se vor afla în Rai nu-i vor vedea pe cei care sunt în iad. Fiindcă de i-ar vedea pe cei osândiţi ar suferi, s-ar întrista pentru chinurile acelora şi astfel nu s-ar desfăta de Rai, căci acolo "nu este durere…". Şi nu numai că nu-i vor vedea pe aceia, dar nici măcar nu-şi vor aduce aminte că au avut frate sau tată sau mamă, dacă nu-i va vedea pe aceia în Rai. "În ziua

aceea vor pieri toate gândurile lui", spune psalmistul. Pentru că de şi-ar aduce aminte, cum ar mai fi Rai? Pe lângă aceasta, cei care sunt în Rai vor crede că nu mai există alţi oameni şi nici nu-şi vor mai aduce aminte de păcatele pe care le-au făcut. Fiindcă de-şi vor aduce aminte de păcatele lor, din multa lor mărime de suflet nu vor putea suferi gândul că L-au mâhnit pe Dumnezeu.

Iar cantitatea de bucurie a fiecărui suflet din Rai va fi diferită. Unul va avea un degetar de bucurie, altul un pahar, iar altul un bazin întreg. Însă cu toţii se vor simţi deplini şi nici unul nu va cunoaşte mărimea bucuriei şi a veseliei celuilalt. Bunul Dumnezeu le-a rânduit astfel pentru că, dacă ar cunoaşte unul că celălalt are mai multă bucurie, atunci nu ar fi Rai, deoarece ar exista nemulţumirea: "De ce acela să aibă mai multă bucurie, iar eu mai puţină?". Adică în Rai fiecare va vedea slava lui Dumnezeu potrivit cu curăţia ochilor sufletului său. Iar măsura în care fiecare va vedea slava lui Dumnezeu nu va fi hotărâtă de El, ci va depinde de propria curăţie.

- Părinte, unii nu cred că există iad şi Rai.

- Nu cred că există iad şi Rai? Atunci cum este cu putinţă ca morţii să rămână în inexistenţă, de vreme ce sunt suflete? Dumnezeu este nemuritor, dar şi omul este nemuritor după har. Prin urmare, nemuritor va fi şi în iad. Pe lângă aceasta, Raiul şi iadul le trăieşte sufletul într-un anumit grad încă din această viaţă, potrivit cu starea în care se află.

Când cineva are mustrări de conştiinţă şi simte frică, tulburare, nelinişte, deznădejde sau este stăpânit de ură, invidie, etc, atunci trăieşte iadul. În timp ce, dacă înlăuntrul său există dragoste, bucurie, pace, blândeţe, bunătate, etc, atunci trăieşte Raiul. Totul este sufletul, deoarece el este cel care simte şi bucuria şi durerea. Iată, mergi la un mort şi spune-i cele mai plăcute lucruri, de pildă: "A venit fratele tău din America", etc şi vei vedea că nu va înţelege nimic. Chiar dacă i-ai rupe mâinile şi picioarele, tot nesimţitor va rămâne. Prin urmare sufletul este cel care simte. Toate acestea nu le creează probleme de conştiinţă?

Sau să presupunem că ai un vis frumos şi de aceea te bucuri, inima simte o negrăită dulceaţă şi nu vrea să se mai termine. Te trezeşti şi te mâhneşti pentru că te-ai trezit. Sau ai un vis urât, în care se face că îţi rupi picioarele şi de durere plângi. Din pricina agoniei pe care o ai, te trezeşti cu lacrimi în ochi, dar văzând că nu ai păţit nimic, spui: "Bine că a fost numai un vis!". Adică sufletul participă şi la bucurie şi la durere. Omul suferă mai mult din pricina unui vis urât decât atunci când acel lucru s-ar petrece în realitate. Tot astfel şi bolnavul, suferă mai mult noaptea decât ziua. La fel se întâmplă şi atunci când moare omul, va fi foarte dureros dacă va merge în iad. Gândiţi-vă să trăiască cineva un coşmar fără sfârşit şi să se chinuiască veşnic. Aici nu poţi suporta un vis urât nici măcar

pentru câteva minute. Cum dar vei putea suferi să fii veşnic – Doamne fereşte? – în mâhnire? De aceea este mai bine să nu mergem în iad. Voi ce spuneţi?
- Părinte, de atâta vreme ne nevoim să nu mergem în iad şi oare acolo să sfârşim?

- Dacă nu avem minte, acolo vom merge. Eu mă rog ca să meargă ori toţi în Rai, ori nici unul în iad. Nu spun bine? Este foarte dureros că, după atâtea pe care le-a făcut Hristos pentru noi oamenii, să mergem în iad şi astfel să-L mâhnim. Dumnezeu să păzească ca nu numai om, dar nici măcar pasăre să nu meargă în iad.

Bunul Dumnezeu să ne dea pocăinţa adevărată pentru a ne găsi moartea într-o stare duhovnicească bună şi astfel să ne sălăşluim în Împărăţia Lui cea cerească. Amin“.

(în: Cuviosul Paisie Aghioritul, Viaţa de familie, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003)